

Malatya'nın Darende ilçesinde bulunan 250 yıllık tarihi Yusuf Paşa Bedesteni Malatya Vakıflar Bölge Müdürlüğünün onarımından sonra "Hayır Çarşısı" olarak açıldı.

Bedestenin eski ve yeni görünüşleri

Harabe olmuş halinden 2008 yılında Vakıflar Bölge Müdürlüğünün tadilatıyla kurtulan **tarihi çarşı** bu günlerde neşeli günlerini yaşıyor. Karşılıklı 30 dükkanın bulunduğu **bedesten** de ihtiyaç sahibi aileler ve öğrenciler yararına açılan hayır kermesiyle yoğun anlarından birini yaşıyor.

Şefkat Gülleri

tarafından organize edilen kermesi Darende Kaymakamı

Vural Karagül

, Belediye Başkanı

Memduh Önal

ve Mütevelli Heyet Başkanı

Hamidettin Ateş

'in yanı sıra daire amirleri ve çok sayıda vatandaş katıldı. Hayır çarşısının açılışında konuşan Darende Kaymakamı Vural Karagül, eskiden bedesten olan çarşının harabe bir halden kurtularak yeni yüzüne kavuşmasıyla bir tarihin daha ayağa kalktığını söyledi.

Belediye Başkanı **Memduh Önal** ise harabe olmuş bir çarşının yeniden restore edilerek aslına ve şekline uygun şekilde kullanılmasının çok önemli olduğunu söyledi. Bedestenin "

Hayır Çarşısı

" olarak hizmet vermesini sağlayan

Es-Seyyid Osman Hulusi Efendi Vakfı'

nın bu çalışmasının tarihe verdiği saygının bir ifadesi olduğunu dile getiren Önal, şunları kaydetti: "Yusuf Paşa Bedesteni, tahrip olmuş haline karşılık halen duvarları ve üst örtüsünü oluşturan kubbelerinin yarı yıkılmış hali ile asli özelliklerini koruyarak bugüne kadar ulaşabilmiştir. Bedestenin doğu duvarı ve kemerlerinde kesme taş kullanılmış, diğer duvarlarında kaba taş kullanılmıştır. Plan itibarıyla kuzeyden güneye iki taraflı olarak sıralanan dükkanlar, ortada bulunan koridora açılmaktadır."

Yusuf Paşa Bedesteni

Bedestenler Osmanlı döneminde buldukları şehrin ticaret merkezi, emniyet sandığıydı. Şehir halkı ağız mühürlü sandıklarını kasalarını buraya koyar, karşılığında bir makbuz alarak bırakıp giderdi. Darende'de bulunan tarihi yapılarından biri de **Yusuf Paşa Bedesteni**'dir. Darende'nin Zaviye mahallesinde bulunan ve eskişehir mevkii olarak bilinen mevkidedir. Kuzey güney yönünde gelişen bu yapı dikdörtgen plana sahiptir. Kuzey, güney ve doğu yönlerinde birer kapısı vardır. Osmanlılarda geleneksel olarak bina giriş kapılarının üzerinde bulunması gereken kitabesi yoktur. Onun için de tam olarak yapı tarihi bilinmemektedir. Ancak Darendeli paşalardan

Yusuf Paşa

'nın yaptırdığı bilinmektedir.

Darendeli Yusuf Paşa; Osmanlı Padişahlarından Sultan Üçüncü Mustafa (1757–1774) döneminde yaşamıştır. Urfa valisi iken Urfa'da bir medrese ve hayrat tesis etmiştir. Hanifi Hoca, Yusuf Paşa'nın 1175/1761'de vefat etmiş olduğunu kaydeder. Ancak Yusuf Paşa'nın 1175/1761 tarihli vakfiyesi bulunması, onun en iyimser ifade ile vakfiyesini tescil ettirdikten sonra aynı yıl içinde ölmüş olduğunu kabul etmek gereğini göstermektedir.

Yusuf Paşa Bedesteni iki kısımdan ibarettir. Güneydeki kısmın batı duvarı iki metre kadar dışarı taşmış vaziyettedir. Böylece kuzey kısmından iki metre geniştir. Yapının iç duvarları muntazaman kesme taş, iç duvarları ve tonoz örtüsü moloz taştandır. Diğer iki kapı dışarı taşkın olup üzeri beşik tonozlarla örtülüdür. Eskişehir mevkiî Darenden'in en eski çarşı merkezlerindedir. 1193 tarihli İbrahim b. Yusuf paşa Vakfiyesinde; "*Kasaba-i Darendenê sûkunda dahil merhum, pederim Yusuf Paşa'nın bina eylediği bedestenin, ...canib-i şarkıyyesinde bina eylediğim otuz aded yenice dekakin ve iki adet mağaza ....*

" diye devam eden vakfiye'de burada daha başka çarşıların ve dükkanların olduğu da bildirilmiştir. Vakfiyede Yusuf Paşa Bedesteni olarak zikredilen yerin halk arasında ve tarihi vesikalarda Hacı Hüseyin Paşa Bedesteni olarak geçtiğini de görmekteyiz. Bu vakfiyede adı geçen dükkânlar ve meslekler, günümüz Türkçesine sadeleştirilecek olursa; Ekmekçi (Fırıncı), Kavukçu, Berber, Kundakçı; Haddad (Demirci) dükkanı, Dülger (Marangoz) Ahmed dükkanı, Boyahâne... gibi ticarethanelerden bahsedilmektedir.

İsmail Fehmi Öztürk'ün "**Darenden Tarihi**" adlı eserine göre; 1295 tarihinde Darendeliler eski şehirdeki hanelerini tahrib ederek bahçe damlarında (Hacılar, Baytarbağı, Kılıçbağı, Beybağı mahallelerinde) ikamet etmeğe başladılar. O tarihlerde bir yağmaya ve talana uğrayan bedesten, şehrin iki ayrı yerine kurulan çarşıların kabileler arası mücadelelerle ayakta tutulması gayretleri içerisinde boşaltılır. Özellikle burada oturan halkın bahçe damlarına çekilmeleri de bedestenin asıl fonksiyonunu yitirmesine sebep olur. Bedestenin ve etrafındaki çarşıdaki dükkânların boyahâne ve dabbaghâne gibi kumaş ve giyim ile alakalı konularda ağırlık kazandığını görünce; Darenden'li iş adamlarının yıllardır tekstil ve kumaş ticaretindeki üstün gayretlerinin ve başarılarının bir tarihi geçmişi olduğunu görülür.

29.12.1982 tarihli Eski eserler ve Müzeler Müdürlüğü'nün raporuna göre: "*Dikdörtgen planlı yapı, klasik Osmanlı kapalı çarşıları planına uygun olarak ortada büyük avlu ve etrafında dükkânların sıralanmasından oluşmakta. Yapıya üç kapıdan girilmekte. İki kapı tonozlarla dışa çıkıntı yaparak hem dükkân sayısını çoğaltmakta hem de yapıya hareketlilik sağlamakta. Yapı iç duvarları kesme taş, örtü sistemi moloz taştır. Avlu üstü çak, dükkân üzerleri beşik tonozludur. Çok harap*

" olarak rapor tutulmuştu, yıllardır onarılması beklenmekteydi.

Büyük bir hayır ve vakıf eseri olan ve tarihi önemi haiz olan bedesten Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi'nin proje çalışmaları neticesinde Vakıflar Genel Müdürlüğü Malatya Bölge Müdürlüğü'nün gayretleriyle eski kimliğine kavuşmuş, yani gerekli bakım onarım ve tamirat yapılmıştır. 2008

yılında onarımı tamamlanan Yusuf Paşa bedesteni Es-Seyyid Osman Hulûsi efendi Vakfına tashih edilmiştir. Bu tarihi mekân bundan böyle hayır hizmetleri için yardım çalışmalarına beşiklik edecektir. Böylece ecdadımızın ve hayır sahibi Yusuf Paşa'nın ruhu şâd olacaktır.

